

BELEIDSPLAN OPEN MONUMENTENDAGEN LEIDEN

Versie Juni 2024

1. De Leidse Open Monumentendagen

Open Monumentendagen zijn een internationaal, jaarlijks terugkerend evenement dat in Nederland, en ook in Leiden, plaats vindt in het tweede weekend van september. De Open Monumentendagen bieden bezoekers de gelegenheid om (gratis) een kijkje te nemen in bekende en minder bekende bijzondere historische panden. Op die manier wordt cultureel erfgoed onder de aandacht gebracht van een breed publiek en worden burgers zich bewust van de historische dimensie van hun leefomgeving. In Leiden vinden de Open Monumentendagen plaats sinds 1987, in eerste instantie alleen op de zaterdag, sinds 1996 ook op de zondag. In de loop van de tijd zijn de Leidse Open Monumentendagen uitgegroeid tot een succesvol evenement dat hoge bezoekersaantallen (veelal ruim 20.000) trekt, zowel uit Leiden en omstreken als vanuit de rest van Nederland.

Binnen de stad is een breed draagvlak en enthousiasme voor de Open Monumentendagen. Vrijwilligers, pandeigenaren en –gebruikers, architecten, aannemers, Universiteit Leiden, culturele instellingen en anderen maken de organisatie van de Open Monumentendagen elk jaar weer mogelijk. Die organisatie is van oudsher een gezamenlijke inspanning van een aantal vrijwilligers en de Gemeente Leiden. De vrijwilligers binnen de organisatie zijn sinds 2005 georganiseerd in de Stichting Open Monumentendagen Leiden.

Vanuit de gemeente leverde de afdeling Monumentenzorg vanaf het begin een belangrijke inhoudelijke en organisatorische bijdrage; vanaf 2004 is deze bijdrage vormgegeven in een aparte functie coördinator Open Monumentendagen Leiden. Deze coördinator valt tegenwoordig onder Erfgoed Leiden en Omstreken.

2.1 Context, Gemeentelijk beleid en toekomstvisie

Belangrijke uitgangspunten voor de vorm en invulling van de Leidse Open Monumentendagen worden geleverd vanuit twee beleidsterreinen. Als evenement heeft het te maken met het evenementenbeleid, vastgesteld in het Evenementenbeleid 2020. Omdat Open Monumentendagen gaan over Leids erfgoed en de ontsluiting daarvan, geldt als kader ook de Erfgoednota 2014-2020 (die begin 2021 voor onbepaalde tijd is verlengd). Beide beleidsterreinen vinden hun basis in de Ontwikkelingsvisie 2030: ‘Leiden, stad van ontdekkingen’. In deze visie stelt de gemeente zichzelf de opgave om samen met haar partners maximaal gebruik te maken van de bijzondere kwaliteiten waarover Leiden beschikt: ‘(internationale) kennis’ en ‘historische cultuur’.

Stichting Open Monumentendagen Leiden

Garenmarkt 44 2311 PJ Leiden
Telefoon 06 – 4675 0063
Bank NL 80 INGB 0007 8751 74
BTW nummer NL 815 015 689 B01
KvK 28 106 689
RSIN 815 015 689
Email info@omdleiden.nl
Website www.omdleiden.nl

De Leidse Open Monumentendagen passen in de ambities van zowel het Evenementenbeleid als de Erfgoednota; met het ontsluiten van het stedelijk erfgoed versterkt het evenement het profiel Leiden, Stad van Ontdekkingen en sluit het aan bij de genoemde pijlers kennis en cultuur in de historische (binnen-) stad. Het evenement heeft een (boven-) regionale uitstraling, richt zich ook op doelgroepen als expats en buitenlandse bezoekers (elk jaar verschijnt er een Engelstalig programmagids), genereert spin-off en biedt gelegenheid tot samenwerking met andere evenementen en sectoren (Evenementennota).

De vele vrijwilligers, betrokkenen en bezoekers maken de Leidse Open Monumentendagen tot een evenement dat zorgt voor sociale samenhang, ontmoeting en levendigheid, ook een ambitie verwoord in de Evenementennota. De in deze nota gestelde randvoorwaarden aantrekkelijk, veilig, schoon en bereikbaar zijn ook voor deze samenwerkingsovereenkomst belangrijke uitgangspunten.

De Erfgoednota noemt de Open Monumentendagen als een van de middelen die bijdragen aan het beleefbaar maken van erfgoed voor en door bezoekers. Zij spreekt ook de ambitie uit tot het koppelen van in de stad aanwezige erfgoedkennis en erfgoedcollecties; Open Monumentendagen zijn daarvoor een geschikt podium.

2.2 Missie en Visie

Het beleid en toekomstvisie ‘vertalen’ zich in de volgende missie en visie van Open Monumentendagen Leiden:

De missie voor OMD Leiden is het delen van de rijke geschiedenis van Leiden met een divers publiek. Door jaarlijks open monumentendagen te organiseren bieden we bezoekers de gelegenheid om het cultureel erfgoed van Leiden, Stad van Ontdekkingen, te beleven. Dit doen we in samenwerking met onze 200 vrijwilligers en de ondersteuning van partners en sponsors.

Onze visie is om OMD Leiden te positioneren als een toonaangevend evenement dat niet alleen de historische pracht van de stad belicht, maar ook bijdraagt aan een betrokken gemeenschap van erfgoedliefhebbers waarbij ontmoeten centraal staat. Door strategische samenwerkingen met lokale bedrijven en organisaties, brengen we de verhalen achter de monumenten tot leven. Daardoor ontstaat er een verbinding tussen het verleden en heden van Leiden.

Stichting Open Monumentendagen Leiden

Garenmarkt 44 2311 PJ Leiden
Telefoon 06 – 4675 0063
Bank NL 80 INGB 0007 8751 74
BTW nummer NL 815 015 689 B01
KvK 28 106 689
RSIN 815 015 689
Email info@omdleiden.nl
Website www.omdleiden.nl

2.3 Jaarlijks programma

De Stichting Open Monumentendagen Leiden kiest er voor de komende jaren voor de programmaonderdelen die in het afgelopen decennium met elkaar zijn uitgegroeid tot het kernprogramma van de Open Monumentendagen te contineren.

Dit kernprogramma bestaat uit:

- Openstelling van 25 – 40 panden; per jaar een wisselend aanbod, voorkomend uit het thema van dat jaar en de algemene doelstelling van de Open Monumentendagen;
- Openstelling van het stadhuis;
- Nevenactiviteiten die bijdragen aan de doelstelling van de Open Monumentendagen;
- In combinatie daarmee en daarnaast streeft het bestuur van de stichting er naar om het door de landelijke stichting Open Monumentendag geformuleerde (jaar-)thema zo goed mogelijk invulling te geven. Ieder jaar kennen de Open Monumentendagen een ander thema en dat vraagt steeds weer om specifieke invulling met panden en nevenactiviteiten.

2.4 Doelgroepen en doelstelling per doelgroep

1. Belangstellenden, vanuit Leiden en verre omgeving, in de gelegenheid stellen om monumentale panden van binnen te zien;
2. Leiden als een van de top 4 monumentensteden van Nederland nationaal en internationaal goed te presenteren;
3. Een bijdrage leveren aan behoud van het monumentale karakter van de stad door betrokkenen te inspireren;
4. Jongeren enthousiast te maken voor Leiden en haar monumenten door vorm te geven aan de Klassendag, overige jeugdactiviteiten te organiseren en door de inzet van junior rondleiders;
5. Leidenaren in de gelegenheid te stellen als vrijwilliger te participeren in het evenement onder meer door goede informatievoorziening en eventueel cursussen;
6. Twee dagen een feeststemming in de stad bewerkstelligen, ook door nevenactiviteiten zoals de inzet van koren.

2.4 Samenwerking met partners

De Stichting maakt voor het succesvol organiseren van de Open Monumentendagen gebruik van de inzet van vele partners. Dat zijn:

1. Gemeente Leiden: de gemeente subsidieert de basisactiviteiten van de stichting, levert een coördinator, huisvesting tijdens de Open Monumentendagen en expertise vanuit Erfgoed Leiden en Omstreken.

Stichting Open Monumentendagen Leiden

Garenmarkt 44 2311 PJ Leiden
Telefoon 06 – 4675 0063
Bank NL 80 INGB 0007 8751 74
BTW nummer NL 815 015 689 B01
KvK 28 106 689
RSIN 815 015 689
Email info@omdleiden.nl
Website www.omdleiden.nl

2. Vrijwilligers: door middel van de inzet van circa 200 vrijwilligers wordt de toegankelijkheid van de panden voor de bezoekers vergroot. Daarbij gaat het om inhoud maar ook om logistiek en veiligheid. Maar ook bijvoorbeeld jeugdactiviteiten worden door vrijwilligers gecoördineerd en begeleid.
3. Pandeigenaren: een pand kan alleen maar worden opengesteld als de eigenaar daar volledige medewerking aan geeft. In Leiden zijn zeer veel pandeigenaren daartoe bereid.
4. Sponsors en adverteerders: door de financiële bijdrage vanuit het bedrijfsleven is de stichting in staat extra activiteiten te organiseren zoals jeugdactiviteiten en muziek in panden. Ook presentjes voor vrijwilligers kunnen op deze wijze beter gestalte krijgen.
5. Architecten: door nauw contact te onderhouden met architecten blijft de stichting op de hoogte van ontwikkelingen rond panden en kunnen panden in restauratie eerder worden opengesteld.

3. Financiën

Open Monumentendagen Leiden (OMDL) is een stichting zonder winstoogmerk. Er wordt gestreefd naar een zodanige omvang van de continuïteitsreserve dat het basis-evenement (exclusief nevenactiviteiten) kan doorgaan, ook als de volledige financiering wegvalt.

De inkomsten van de stichting bestaan uit subsidies van de gemeente Leiden, uit sponsorbijdragen en uit opbrengsten van advertenties. Daarnaast tracht het bestuur ook andere inkomsten te genereren, zoals bijdragen van andere gemeenten en fondsen en giften van derden.

De kosten, die de stichting maakt dienen alle tot het verwezenlijken van de doelstelling. De belangrijkste kostenpost vormt de alom geprezen programmagids. Ook wordt geïnvesteerd in het faciliteren en waarderen van de ruim 200 vrijwilligers en de pandeigenaren.

Andere prominente kostenposten zijn PR en Communicatie en de nevenactiviteiten, in het bijzonder de jeugdactiviteiten.

De stichting heeft in 2024 een solide financiële basis en het bestuur streeft er naar die te bewaren.

Stichting Open Monumentendagen Leiden

Garenmarkt 44 2311 PJ Leiden
Telefoon 06 – 4675 0063
Bank NL 80 INGB 0007 8751 74
BTW nummer NL 815 015 689 B01
KvK 28 106 689
RSIN 815 015 689
Email info@omdleiden.nl
Website www.omdleiden.nl